

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОСТКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та аспірантів
15-16 травня 2014 року

Том I

Київ 2014

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Кафедра банківської справи

Актуальні проблеми посткризового розвитку банківського сектору України

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції студентів та аспірантів
15-16 травня 2014 року

Том I

Київ 2014

Дудко Ю.О. Механізм впровадження системи захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні.....	224
Думенко Н.М. Деривативи як засіб зменшення ризику зміни процентних ставок у банку.....	226
Жебчук Л.Л. Оподаткування депозитів як елемент механізму регулювання доходів населення.....	228
Жебчук Р.Л. Вплив інструментів грошово-кредитної політики на бюджетне планування.....	231
Журавська К.І. Ризики факторингу та способи їх страхування.....	234
Заваруєва О.С. Сучасні тенденції банківського кредитування суб'єктів господарювання в Україні.....	236
Задерей В.Ю. Відмінності в діяльності ісламських та європейських банків...	240
Заєць Є.Р. Прогнозування державного боргу України та країн світу з урахуванням макроекономічних показників розвитку економік.....	244
Залєтов О.М. Переваги та недоліки створення мегарегулятора фінансових ринків на базі Національного банку України.....	246
Залізко Н.М. Напрями підвищення ефективності грошово-кредитної політики України.....	249
Заря О.П. Похідні фінансові інструменти. Особливості ринку деривативів...	253
Захарчук А.О. Використання платіжних карток в Україні.....	254
Здравчева Т.О. Грошово-кредитна політика України: проблеми та шляхи їх вирішення.....	257
Зенченко К.І. Роль економіко-математичного моделювання в дослідженнях банківських систем.....	260
Зоценко А.О. Ліквідність банківської системи України: сучасний стан та проблеми управління.....	263
Івасюк М.М., Івасюк А.М. Паніка вкладників в Україні у 2004, 2008, 2013рр.: причини і наслідки.....	267
Ільченко С.А. М&А у банківському секторі України: 2010-2013 рр.....	269
Калайда В.О. Депозитна політика і її роль у забезпеченні стійкості комерційного банку.....	272
Калач Т.С. Система аналізу валютних ризиків комерційного банку: оцінка та методи управління.....	275
Калібовець О.О. Сучасний стан споживчого кредитування в Україні.....	277
Кальченко А.А. Развитие безналичных расчетов в Украине.....	280
Караученко Є.О. Регулювання ліквідності комерційного банку як засіб забезпечення економічної стабільності банківської системи.....	282

Заєць Єлизавета Романівна
II курс, спеціальність «Банківська справа»
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України», м. Суми
Науковий керівник: к.е.н., доц. Сисоєва Л.Ю.

ПРОГНОЗУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ ТА КРАЇН СВІТУ З УРАХУВАННЯМ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК

Формування державного боргу пов'язано, в першу чергу, з залученням державою для виконання основних своїх функцій кредитних ресурсів на внутрішньому та зовнішньому ринках. Невміння управляти та ефективно використовувати позиковий капітал призводить до зростання державного боргу та є причиною боргових криз в різних країнах світу. Наслідками нарощування державного боргу в країні є, в першу чергу, погіршення кон'юнктури грошово-кредитного ринку, а саме: високі процентні ставки на кредитні ресурси, рестрикційна політика банків, зниження споживчого попиту на товари та послуги всередині країни. Крім того, зростання державного боргу є індикатором негативного кредитного рейтингу країни та зменшення міжнародного іміджу держави як позичальника на світових ринках капіталу.

Всі країни світу залучають кошти на зовнішніх ринках для покриття дефіциту бюджету, а також для підтримки національної валюти, фінансування інфраструктурних та регіональних програм розвитку. Основними кредиторами в світі виступають США, Японія та Німеччина, однак саме ці країни мають високий рівень державного боргу. За станом на 31.12.2013 року державний борг США досягнув максимального розміру 15 трлн. 930 млрд., що становить 108,9% ВВП країни. В Німеччині цей показник дорівнює 81%, Японії – 242,9%, але найбільшими боржниками в Європі є Греція, Італія і Португалія, сума їх боргу по відношенні до ВВП в 2013 році становила відповідно 187,9%, 120,1% та 114,9% [1].

Гранична межа державного боргу в Україні регулюється законодавством. Так, згідно статті 18 Бюджетного Кодексу України загальний обсяг державного боргу не може перевищувати 60% фактичного річного обсягу ВВП України [2]. В той же час, в період з 2007 по 2013 рік обсяг державних запозичень зростав швидкими темпами. За цей період загальна сума державного боргу збільшилася майже на 410 млрд. грн. Значне зростання державного боргу спостерігалось у 2008 році, що пояснюється девальвацією гривні та необхідністю залучення коштів як внутрішніх, так і зовнішніх ринках з метою покриття дефіциту бюджету. Протягом 2009 року подальше залучення грошових позик і девальвація національної валюти і надалі зумовлювали значний приріст боргу. Динаміка зміни державного боргу України по відношенню до ВВП продемонстрована на рис. 1.

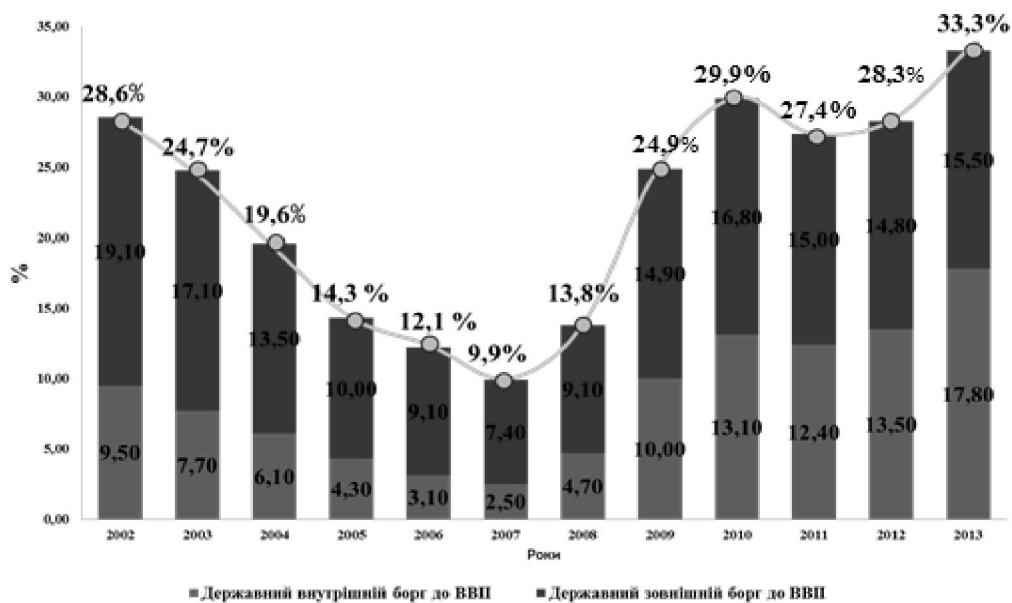

Рис. 1 - Динаміка зміни обсягу державного боргу України у відношенні до ВВП за період 2002-2013 (за станом на кінець періоду)

Джерело: розраховано автором на основі даних [3]

Економіко-статистичний аналіз державного боргу країни, перш за все, здійснюється на основі показників динаміки, структури та структурної динаміки боргу. За станом на 01.01.2014 року обсяг державного боргу України становить 480,2 млрд. грн., що складає 33,3%, по відношенню до ВВП країни, при цьому зовнішній борг – 257 млрд. грн., внутрішній борг – 223,3 млрд. грн., гарантований борг – 104,2 млрд. грн. Для дослідження подальших тенденцій збільшення державного боргу в Україні в порівнянні з окремими країнами світу ми проаналізували динаміку змін та за допомогою програми вбудованої функції MicrosoftExcel зробили прогноз щодо подальшого зростання обсягів державного боргу в країнах світу та в Україні, а також розраховали прогнозний показник відношення державного боргу до річного обсягу ВВП країн, що досліджувалися. Так, у 2016 році очікується зростання державного боргу України до 550 млрд. грн. та зниження обсягів ВВП до 970 млрд. грн., показник відношення державного боргу до ВВП України зросте до 56,88 %, в США також очікується зростання цього показника до 115,4%. В той же час, в Німеччині прогнозується зниження даного показника до 75%.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що використання економіко-статистичних методів дозволяє оцінити рівень державної заборгованості, проаналізувати динаміку, а також спрогнозувати загальні тенденції щодо обсягів державного боргу, що дозволить вчасно визначати ризики фінансової небезпеки країни та оцінювати всі негативні наслідки, що можуть призвести до кризи суверенного боргу в країні. На нашу думку, високий показник державного боргу є виправданим тільки в тому разі, коли здійснювані за їх

рахунок видатки сприяють зростанню доходів майбутніх періодів чи призводять до скорочення майбутніх бюджетних видатків.

1. Обозреватель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obozrevatel.com/Infographic/29017-gosudarstvennyj-dolg-ukrainyi-i-stran-mira-2011-2013-goda-sostavlyayuschie-geografiya-dinamika.htm>
2. Про Державний борг [Електронний ресурс]: Закон України від 07.07.2011 р. № 3614-VI - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page2>
3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: Державний борг та гарантований державою борг – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=34952

Залетов Олександр Миколайович
к.е.н., доцент, заступник Голови Ради ЛСОУ,
доцент кафедри страхування та ризик менеджменту
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СТВОРЕННЯ МЕГАРЕГУЛЯТОРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ НА БАЗІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

В умовах конвергенції окремих секторів фінансового ринку стало очевидно, що відокремлений кросс-секторальний нагляд за банківською, страховою та іншою діяльністю компаній несе в собі загрозу несвоєчасного та неадекватного реагування на потенційні ризики. На думку фахівців, саме це стало однією з основних причин глобальної фінансової кризи [1]. Так, недоліки в організації нагляду за страховою діяльністю в США обійшлися платникам податків у 160 млрд дол. при порятунку страхового гіганта — American International Group (AIG) [2].

Розвиток світового фінансового ринку призвів до взаємопроникнення всіх його складових: банківського сектору, страхового ринку, ринку цінних паперів, сектору пенсійних фондів. Поступова дифузія цих секторів розмивала бар'єри не тільки між ними, а й між їх продуктами та інструментарієм. Неспроможність відокремленого державного регулювання та нагляду за банківською, страховою та іншою діяльністю компаній на фінансових ринках до своєчасного та адекватного реагування на потенційні ризики стала однією з основних причин глобальної фінансової кризи [3, с.61]. У зв'язку із цим більшість країн світу визнали за необхідне посилення нагляду за зростаючим числом небанківських фінансових установ та зміни самої концепції такого нагляду. Наслідки цього процесу відіграли вирішальну роль у трансформації та реструктуризації роботи органів державного регулювання та нагляду.

Світова фінансово-економічна криза показала, що при розвиненому фінансовому ринку проблеми, що складаються в одному його сегменті, швидко поширюються на інші його сегменти/ ("ланцюгова реакція"). За таких умов, при роз'єднанні функцій державного регулювання (нагляду) за окремими сегментами фінансового ринку в різних державних органах, - висока